

Thực trạng và giải pháp giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên các trường sĩ quan quân đội

Nguyễn Viết Tiến

Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng
124 Ngô Quyền, Hà Đông, Hà Nội, Việt Nam
Email: nguyenviettien1972hy@gmail.com

TÓM TẮT: Trong thời gian vừa qua, việc giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên các trường sĩ quan quân đội đã được quan tâm và đạt được những kết quả quan trọng. Đội ngũ cán bộ quân đội có phẩm chất đạo đức, trình độ năng lực tốt, trung thành tuyệt đối với Đảng, Nhà nước và nhân dân. Tuy nhiên, công tác giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên của các trường sĩ quan quân đội vẫn còn một số hạn chế. Vì vậy, những nhà quản lý giáo dục và đội ngũ nhà giáo cần phải đánh giá đúng thực trạng, xác định rõ nguyên nhân, từ đó đề ra những giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên, góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam Xã hội chủ nghĩa.

TỪ KHÓA: Thực trạng; giải pháp; giáo dục; giá trị; văn hóa truyền thống; học viên; trường sĩ quan quân đội.

→ Nhận bài 13/11/2019 → Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa 18/12/2019 → Duyệt đăng 25/12/2019.

1. Đặt vấn đề

Truyền thống không phải là một cái gì có sẵn, nảy sinh trong một thời gian ngắn, mà là những chuẩn mực, quy tắc ứng xử, thói quen được hình thành từ lâu đời trong nếp nghĩ, lối sống, hành động của dân tộc và được truyền lại từ thế hệ này sang thế hệ khác. Có rất nhiều quan niệm khác nhau về truyền thống: Từ điển tiếng Việt phổ thông định nghĩa: “Truyền thống: thói quen hình thành đã lâu đời trong đời sống và nếp nghĩ, được truyền lại từ thế hệ này qua thế hệ khác” [1, tr.1034]. Theo tác giả Trần Văn Giàu: “Mỗi dân tộc đều có truyền thống của mình, không dân tộc nào không có. Truyền thống là những đức tính hay những thói tục kéo dài nhiều thế hệ, nhiều thời kì lịch sử và hiện có nhiều tác dụng, tác dụng đó có thể tích cực, cũng có thể tiêu cực... Truyền thống có cái tốt, có cái xấu. Tốt như truyền thống lên ngựa cầm gươm, xuống ngựa cầm bút của các tướng sĩ Việt Nam; Xấu như mê tín đồng bóng, như ngó thiên cận trong lũy tre làng” [2, tr.50]. Từ điển Hán - Việt của Đào Duy Anh định nghĩa: “Truyền thống: Đời nọ truyền xuống đời kia” [3, tr.1076]. Như vậy, “truyền thống” là một hệ thống các tính cách, các thể ứng xử của một cộng đồng, được hình thành trong lịch sử, trong môi trường sinh thái và nhân văn nhất định, trở nên ổn định nhưng không vĩnh cửu, có thể được định chế hóa bằng luật hay bằng lệ (phong tục tập quán) và được trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác; Có thể gọi là sự di truyền văn hóa bên cạnh sự di truyền sinh vật về thể xác - để đảm bảo tính thống nhất của một cộng đồng trong lịch sử. Như vậy, giáo dục (GD) giá trị văn hóa truyền thống (GTVHTT) là sự tuyển chọn những truyền thống tốt đẹp mang ý nghĩa tích cực và tiêu biểu. Trong các GTVHTT có cái biến đổi nhanh, có cái bị đứt gãy và cũng có cái bền vững trường tồn.

GD GTVHTT là đặc trưng của văn hóa dân tộc Việt Nam,

nhằm lưu giữ, bảo tồn những giá trị tốt đẹp của cộng đồng các dân tộc trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước bốn nghìn năm qua. Học xưa để hiểu nay, học cũ để làm mới vừa là yêu cầu, nhiệm vụ thường xuyên, vừa là vấn đề cấp bách. Trong lĩnh vực quân sự, cùng với công tác GD chính trị, GD GTVHTT có vai trò rất quan trọng, là yêu cầu khách quan trong tổng thể quá trình xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “Cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại”, trước hết là xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, tạo cơ sở giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong quân đội.

GD GTVHTT cho học viên các trường sĩ quan quân đội có vai trò đặc biệt quan trọng, góp phần to lớn tạo nên sức mạnh chính trị, tinh thần, nhân tố bảo đảm cho đội ngũ học viên hoàn thiện nhân cách người cán bộ trong quân đội. Có phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng trong sáng, có lối sống trong sạch, lành mạnh, có niềm tin tuyệt đối vào Đảng, có tinh thần trách nhiệm cao trong đấu tranh chống các quan điểm sai trái, bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên các trường sĩ quan quân đội

2.1.1. Kết quả đạt được

Trong những năm vừa qua, các trường sĩ quan quân đội đã có nhiều cố gắng GD GTVHTT cho các thế hệ học viên, đạt được những thành công lớn trong xây dựng phẩm chất, năng lực công tác cho đội ngũ sĩ quan quân đội.

Thành công thứ nhất: Lãnh đạo, chỉ huy các nhà trường đã quan tâm đến công tác GD GTVHTT cho học viên và xác định đây là một nhiệm vụ cơ bản trong GD đào tạo

nhằm thực hiện mục tiêu đào tạo đội ngũ sĩ quan có được phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống tốt, có trình độ lý luận và phương pháp lãnh đạo, đáp ứng yêu cầu thực tiễn xây dựng quân đội hiện nay. Thành công này có ý nghĩa chi phối toàn bộ mục tiêu, nội dung chương trình, hình thức, phương pháp GD và thái độ trách nhiệm các lực lượng làm công tác GD và các lực lượng học viên được GD. Chính vì vậy, trong chương trình kế hoạch GD đào tạo, công tác chỉ huy điều hành của các nhà trường đã chú trọng triển khai cụ thể công tác GD GTVHTT thông qua nội dung chương trình GD đào tạo, GD chính trị, tư tưởng, đạo đức cách mạng và rèn luyện phương pháp, tác phong công tác cho người học. Với sự quan tâm của các cấp lãnh đạo, chỉ huy các nhà trường trong suốt những năm qua đã tạo được sự chuyên biến trong nhận thức, trong đổi mới nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp GD thiết thực, đem lại hiệu quả cho người học. Người học đã nhận thức được mức độ quan tâm của lãnh đạo chỉ huy các cấp trong nhà trường đối với công tác GD GTVHTT. Học viên phấn khởi, tích cực học tập GTVHTT để hoàn thiện bản thân theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo.

Tháng 9 năm 2019, tác giả đã tiến hành điều tra xã hội học bằng phiếu điều tra thăm dò nhận thức của học viên trong các trường đào tạo sĩ quan quân đội: 250 học viên của Trường sĩ quan Chính trị, 200 học viên của Trường sĩ quan Lục quân 1, 150 học viên của Học viện Kỹ thuật quân sự về mức độ quan tâm của lãnh đạo chỉ huy nhà trường đối với công tác GD GTVHTT cho học viên, kết quả như sau: Có 44% học viên trả lời các cấp lãnh đạo rất quan tâm đến GD GTVHTT cho học viên; 52,2% trả lời có sự quan tâm đến GD GTVHTT cho học viên. Kết quả đó đã phản ánh thực tế các cấp lãnh đạo, chỉ huy trong các trường sĩ quan quân đội đã quan tâm đến công tác GD GTVHTT cho học viên.

Thành công thứ hai: Nội dung, chương trình GD GTVHTT ở các trường đào tạo sĩ quan quân đội không ngừng được đổi mới, từng bước đáp ứng được yêu cầu thực tiễn. Nội dung, chương trình GD có ý nghĩa quan trọng đối với việc nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện mục tiêu GD đào tạo. Do đó, các nhà trường đã không ngừng đổi mới nội dung, chương trình GD GTVHTT cho phù hợp với từng đối tượng đào tạo sĩ quan. Để chuyển tải được nội dung GD GTVHTT thấm nhuần trong mỗi học viên, các nhà trường đã chú trọng đưa nội dung GD vào chương trình GD đào tạo các môn học và thực hiện các chương trình GD ngoài môn học. Chương trình, nội dung các môn học đã được các nhà trường quan tâm và không ngừng đổi mới. Các khối kiến thức chủ yếu trong chương trình GD đào tạo được kết cấu lô gíc, không trùng lặp giữa các môn học, bậc học. Giáo án, tài liệu học tập cũng được biên soạn nhiều hơn, đúng quy trình, đủ nội dung, theo hướng hiện đại, tăng thông tin cập nhật, giúp người học có được thuận lợi trong học tập, trong đó có học tập truyền thống. Nội dung, chương trình GD GTVHTT được đổi mới theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, tích cực bồi dưỡng năng lực tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo, xây dựng niềm tin, ý

chí cách mạng, rèn luyện năng lực hoạt động thực tiễn cho người học, lấy người học làm trung tâm.

Tháng 9 năm 2019, tác giả đã tiến hành điều tra xã hội học bằng phiếu điều tra về một số môn học trong chương trình GD đào tạo của nhà trường, kiến thức học viên thu nhận được về GTVHTT tại các trường sĩ quan quân đội: 180 học viên của Trường Sĩ quan Pháo binh, 160 học viên của Trường Sĩ quan Phòng hóa, 140 học viên của Trường Sĩ quan Đặc công. Kết quả là học viên có chung câu trả lời, họ tiếp thu được nhiều nội dung GTVHTT. 50,6% học viên trả lời học môn Lịch sử giúp họ hiểu biết sâu sắc về GTVHTT; 12% học viên trả lời môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam giúp họ hiểu biết sâu sắc về truyền thống của Đảng; 7,3% học viên trả lời môn Chủ nghĩa xã hội khoa học, 4,1% học viên trả lời môn Kinh tế chính trị học Mác-Lênin, 20,4% học viên trả lời môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, 5,7% học viên trả lời môn Công tác Đảng, Công tác chính trị giúp họ hiểu biết sâu sắc về GTVHTT.

Có thể nhận thấy, thông qua các môn khoa học xã hội nhân văn và các môn học khác đều có thể chuyển tải tới người học GTVHTT. Các môn học khác cũng trang bị cho học viên những phương pháp tư duy độc lập sáng tạo, khả năng vận dụng truyền thống vào hoạt động thực tiễn. Với nội dung chương trình GD GTVHTT thông qua hệ thống các môn học trong chương trình GD đào tạo như trên sẽ chuyển hoá GTVHTT thấm sâu vào nhận thức, tình cảm của người học. Như vậy, GD GTVHTT thông qua lồng ghép vào nội dung, chương trình các môn học luôn là hình thức cơ bản, có ý nghĩa rất lớn trong hình thành phẩm chất cách mạng và năng lực công tác của người học, qua đó hoàn thiện mục tiêu yêu cầu đào tạo cho các loại hình đào tạo sĩ quan ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay.

GD GTVHTT còn được thực hiện thông qua chương trình GD theo chuyên đề hàng năm của Tổng cục Chính trị cho các đối tượng cán bộ, sĩ quan, binh sĩ, trong đó có học viên đào tạo sĩ quan quân đội. Các trường đào tạo sĩ quan còn xây dựng các chương trình hội thảo, hội thi, kiểm tra, kể chuyện lịch sử, tham quan bảo tàng, di tích lịch sử cách mạng, học tập chính trị, mít tinh kỉ niệm các ngày lễ lớn... phù hợp với đặc điểm lứa tuổi, tâm lí của người học và loại hình đào tạo sĩ quan. Nhìn tổng quát, nội dung chương trình GD GTVHTT ở các trường sĩ quan quân đội trong những năm vừa qua đã có những bước đi vững chắc trong GD GTVHTT, đưa lại chất lượng, hiệu quả tốt.

Thành công thứ ba: Hình thức, phương pháp GD GTVHTT cho người học khá phong phú, đa dạng, như thông qua bài giảng của giáo viên, sinh hoạt học tập và tự học tập rèn luyện của học viên. Các hình thức GD GTVHTT của các trường sĩ quan đang không ngừng được đổi mới: Kết hợp các hình thức giảng bài với hình thức tham quan bảo tàng cách mạng, khu di tích lịch sử cách mạng, nghiên cứu thực tế, học tập chính trị, hội thảo, mít tinh, cắm trại, các hoạt động tuyên truyền, thi tìm hiểu nhân kỉ niệm các ngày lễ lớn, tổ chức các phong trào thi đua ... Đó là những hình thức sinh động và khá toàn diện, giúp học viên hình

thành nhân cách bền vững. Tháng 9 năm 2019, tác giả điều tra bằng phiếu thăm dò đối với 170 học viên của Trường Sĩ quan Tăng - Thiết giáp, 130 học viên của Học viện Quân y, 90 học viên của Học viện Phòng không - Không quân về sở thích các hình thức học tập về truyền thống đang được các nhà trường thực hiện. Có 52,6% học viên trả lời các hình thức GD truyền thống hiện nay là phù hợp, hấp dẫn, trong đó học viên ưa thích nhất là hình thức tham quan, nghiên cứu thực tế (64,4 % học viên trả lời rất mong muốn được nhà trường tổ chức cho đi tham quan nghiên cứu thực tế di tích lịch sử). Điều đó cũng phù hợp với xu hướng GD hiện đại hiện nay trong các trường sĩ quan quân đội, vì hình thức này gắn lí luận với thực tiễn, nhà trường với xã hội. Tăng cường các hình thức hoạt động ngoại khóa sẽ làm cho học viên năng động trong tiếp thu kiến thức. Dĩ nhiên, tham quan, nghiên cứu thực tế có hiệu quả đến đâu còn phụ thuộc phương pháp định hướng nội dung, mục đích GD GTVHTT và công tác tổ chức công phu, chặt chẽ của người tổ chức.

2.1.2. Hạn chế

Những thành công của các trường sĩ quan quân đội trong GD GTVHTT cho học viên là không nhỏ, đã góp phần quan trọng đào tạo nên một đội ngũ sĩ quan quân đội trong thời kì mới đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng quân đội, thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa và xây dựng đất nước. Tuy nhiên, công tác GD GTVHTT cho đội ngũ học viên trong các trường sĩ quan quân đội còn không ít hạn chế, bất cập:

Thứ nhất, nhận thức về tầm quan trọng của công tác GD GTVHTT ở một bộ phận cán bộ, Đảng viên, học viên chưa sâu sắc, nội dung GD có lúc, có nơi còn giản đơn, chưa thật sự phù hợp. Tháng 9 năm 2019, thăm dò ý kiến 175 học viên Học viện Hậu cần, 145 học viên Học viện Khoa học Quân sự, 200 học viên Trường Sĩ quan Lục quân 1 về nội dung, hình thức, phương pháp GD GTVHTT cho học viên đào tạo sĩ quan ở các nhà trường hiện nay, có 31,33% trả lời chưa phù hợp, 15,67% khó trả lời.

Chất lượng, hiệu quả công tác GD GTVHTT trước hết phụ thuộc vào đội ngũ những người đi GD. Tuy nhiên, nhận thức của tổ chức đảng, của chính ủy và người chỉ huy, của cơ quan trực tiếp là cơ quan chính trị, của đội ngũ cán bộ các cấp làm công tác quản lí, GD trong các trường sĩ quan quân đội có lúc, có nơi chưa đầy đủ, còn coi nhẹ, lãng quên nhiệm vụ GD GTVHTT cho đội ngũ học viên. Biểu hiện cán bộ lãnh đạo, chỉ huy, tổ chức cơ sở đảng nhận thức chưa đầy đủ về tầm quan trọng của công tác GD GTVHTT được phản ánh qua con số điều tra nhận thức của học viên như sau: Khi hỏi học viên của các trường trên, có 45,67% cho rằng mức độ quan tâm của các cấp lãnh đạo, chỉ huy trong các nhà trường đối với công tác GD GTVHTT cho học viên ở mức bình thường, 7,67% trả lời chưa quan tâm (có nhà trường có tới 11,25% trả lời: Lãnh đạo, chỉ huy chưa quan tâm). Trong khi Quân đội Nhân dân Việt Nam là công cụ sắc bén của Đảng Cộng sản Việt Nam, trung thành tuyệt đối

với Đảng, với Nhà nước và nhân dân, nguyện chiến đấu hi sinh vì sự nghiệp cách mạng của Đảng, vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân... Để có được những truyền thống tốt đẹp đó phải bắt đầu từ việc công phu GD GTVHTT cho học viên và ngay cả đội ngũ sĩ quan cũng phải thường xuyên được bồi dưỡng truyền thống, chăm lo rèn luyện họ phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Tuy nhiên, vẫn còn biểu hiện tư tưởng đề cao đào tạo chuyên ngành, quân sự, chuyên môn, kĩ thuật, mà xem nhẹ bồi dưỡng, GD cho người học về GTVHTT. Với hạn chế đó đã chi phối, tác động, kéo theo sự hạn chế của các nhà trường trong đổi mới chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp GD GTVHTT cho học viên đào tạo sĩ quan.

Thứ hai, chương trình, nội dung cơ bản trong GD GTVHTT cho học viên cơ bản đúng hướng, có hệ thống, theo kế hoạch và được tuyên truyền GD thường xuyên. Tuy nhiên, nội dung cụ thể trong chương trình, nội dung GD GTVHTT vẫn còn đơn giản, chưa phong phú, chưa mạnh dạn đổi mới. Chưa làm sâu sắc những vấn đề thực tiễn đặt ra trong tình hình mới hiện nay đang tác động ảnh hưởng sâu sắc đến tâm tư, tình cảm, lòng tin của một bộ phận nhân dân vào sự lãnh đạo và truyền thống của Đảng, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội - con đường mà Đảng, Bác Hồ, nhân dân ta đã lựa chọn, để mọi người tin tưởng sâu sắc vào sự lãnh đạo của Đảng, thắng lợi của sự nghiệp đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo, đề cao trách nhiệm bảo vệ và phát huy những GTVHTT của dân tộc trong điều kiện mới hiện nay. Nhìn chung, nội dung cụ thể trong GD GTVHTT vẫn còn đơn giản, chưa phong phú, sâu sắc, chưa luận giải sâu sắc cơ sở khoa học của các nội dung truyền thống của dân tộc, ý nghĩa và trách nhiệm của mỗi chúng ta giữ gìn, vun đắp, phát huy truyền thống đó như thế nào trong điều kiện mới hiện nay.

Thứ ba, phương pháp, hình thức, phương tiện GD còn hạn chế, chưa có sự đổi mới đáng kể. So sánh các hình thức, phương pháp, phương tiện GD GTVHTT nói chung so với những năm trước, tuy có những tiến bộ, nhưng còn nhiều mặt chưa được đổi mới.

Biểu hiện là, đổi mới hình thức GD GTVHTT qua các bài giảng của các môn học đã có nhiều tiến bộ, nhưng vẫn chưa tạo được sự cuốn hút. Kết quả điều tra của số học viên của ba trường trên cũng trong tháng 9 năm 2019 cho thấy: Chỉ có 13% học viên cho là mình ưa thích học các môn chính trị, 7,33% học viên chưa ưa thích học. Điều đó cho thấy, việc đổi mới nội dung, phương pháp GD GTVHTT thông qua dạy học chưa đạt tới sự hấp dẫn, cuốn hút người học say mê, ưa thích. Các hình thức tham quan, nghiên cứu thực tế cũng bổ ích, chiếm tới 64,33% số học viên được hỏi cho rằng mình ưa thích. Nhưng quỹ thời gian và kinh phí đảm bảo cho hình thức này lại không cho phép các trường thực hiện được nhiều. Các cuộc thi tìm hiểu truyền thống đã được các trường tổ chức, nhưng không nhiều và đôi khi còn mang tính hình thức, trong đơn vị chỉ một hai người soạn trả lời các câu hỏi thi tìm hiểu rồi mọi người cùng sao

chép. Các phương tiện truyền thông (báo, đài, truyền hình, mạng internet) có phong phú hơn, nhưng những nội dung liên quan đến truyền thống chưa có định hướng rõ ràng, nên hiệu quả thấp.

Về đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp các bài giảng của các môn học có mặt hạn chế. Một số nội dung chưa cập nhật được thông tin mới, còn lạc hậu so với sự phát triển của thực tiễn, chưa lí giải được sâu sắc những vấn đề thực tiễn đặt ra. Phương pháp dạy học tích cực còn hạn chế nhiều bất cập. Trong giảng dạy vẫn còn nặng về các phương pháp truyền thống: Phương pháp đọc thoại, truyền thụ một chiều, nặng lí thuyết, ít tính chiến đấu và ít liên hệ thực tiễn. Các hình thức sau bài giảng, nhất là các hình thức bổ trợ, rèn luyện kĩ năng thực hành, thực tế còn ít. Cơ sở vật chất kĩ thuật phục vụ cho công tác tuyên truyền, GD truyền thống ở các nhà trường sĩ quan còn nghèo nàn, lạc hậu đang tác động ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả chương trình, nội dung, phương pháp, phương tiện trong công tác GD GTVHTT cho người học.

2.1.3. Nguyên nhân của hạn chế

Trước hết, những hạn chế trên thuộc nhận thức của lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong các trường sĩ quan quân đội về yêu cầu khách quan GD GTVHTT cho học viên. Nhận thức đó đã chi phối tới chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo và trách nhiệm của những người đi GD. Các cơ quan chức năng và cán bộ làm công tác GD còn hạn chế về kiến thức, phương pháp tiến hành, tính năng động sáng tạo, cũng như khó khăn về kinh phí, phương tiện, tài liệu... chưa lôi cuốn được mọi người tham gia học tập một cách tích cực. Ảnh hưởng của mặt trái của cơ chế kinh tế thị trường, những thói quen, tập quán, môi trường cũ không còn phù hợp tác động tới quân đội, tới GD GTVHTT đối với học viên sĩ quan trong các trường quân đội. Đối với người đi GD bị hạn chế không chỉ nội dung, phương pháp, phương tiện như nêu ở trên, mà còn bị tác động bởi động cơ làm việc, đôi khi vẫn còn tính toán thiệt hơn bởi lợi ích cá nhân, bị chi phối bởi công việc kiếm sống và giải quyết các quan hệ cá nhân ngoài nhiệm vụ của tổ chức, làm ảnh hưởng tới sự tập trung hết lòng, hết sức, toàn tâm toàn ý cho nhiệm vụ GD GTVHTT cho học viên.

Đối với người học, tinh thần tích cực, chủ động tìm tòi nghiên cứu, học tập ở một bộ phận học viên chưa cao. Một mặt họ quan niệm thuần túy học sĩ quan như học nghề, miễn sao nắm được chuyên ngành đào tạo là đủ, mặt khác họ ngại học, ngại rèn luyện, ngại khó, ngại khổ, ngại tìm tòi nghiên cứu, học tập về GTVHTT của dân tộc. Những hạn chế nói trên đang tác động đến đội ngũ học viên sĩ quan trong các nhà trường quân đội. Vì vậy, nhiệm vụ đặt ra cho cấp ủy, chỉ huy các cấp là phải thường xuyên quan tâm chăm lo GD nâng cao nhận thức toàn diện, phát huy hiệu quả các GTVHTT, nắm chắc những vấn đề lí luận, vận dụng sáng tạo vào thực tiễn công tác; phát huy tối đa những thuận lợi, khắc phục những khó khăn, hạn chế trong GD GTVHTT.

2.2. Giải pháp giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên các trường sĩ quan quân đội

2.2.1. Nâng cao nhận thức về giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên

Đối với các trường sĩ quan quân đội, GD GTVHTT là một mặt trong công tác GD chính trị, tư tưởng và là một bộ phận của hoạt động công tác đảng, công tác chính trị, có vai trò hết sức quan trọng, không chỉ nhằm củng cố, bồi dưỡng kiến thức về lịch sử, truyền thống, khơi dậy niềm tự hào mà còn góp phần xây dựng và phát triển môi trường văn hóa quân sự. Qua đó, xây dựng phẩm chất, nhân cách người quân nhân cách mạng, góp phần tích cực xây dựng nhân tố chính trị - tinh thần, làm cơ sở tạo sức mạnh tổng hợp cho quân đội. Đây là một vấn đề có ý nghĩa chiến lược trong sự nghiệp cách mạng của Đảng, quân đội. Vì vậy, cấp ủy các cấp cần tăng cường GD nâng cao nhận thức làm cho mỗi học viên hiểu rõ mục đích, ý nghĩa, vai trò của GD GTVHTT đối với việc khơi dậy niềm tự hào trong mỗi cá nhân đối với truyền thống tốt đẹp của dân tộc, của Đảng, quân đội, nhà trường. Đồng thời, làm cho đời sống văn hóa tinh thần ở đơn vị cơ sở thêm đa dạng, phong phú, trở thành sức mạnh nội sinh, động lực mạnh mẽ thôi thúc mọi người vươn lên hoàn thành tốt hơn nữa chức trách, nhiệm vụ được giao, góp phần xây dựng và phát triển môi trường văn hóa quân sự, văn hóa sư phạm lành mạnh, thực sự là “cái nôi” để đào tạo ra đội ngũ cán bộ quân sự “vừa hồng”, “vừa chuyên” của quân đội.

2.2.2. Phát huy vai trò của các tổ chức, lực lượng trong giáo dục giá trị văn hóa truyền thống

Việc GD và phát huy các GTVHTT chỉ có thể đạt được hiệu quả khi có sự vào cuộc của các tổ chức, lực lượng dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất bằng các biện pháp đồng bộ. Trước hết, các tổ chức đảng, với vai trò hạt nhân lãnh đạo phải quán triệt sâu sắc nghị quyết, chỉ thị các cấp, coi trọng lãnh đạo GD GTVHTT và phát huy hiệu quả các GTVHTT tiêu biểu của nhà trường cũng như của quân đội, đất nước. Với tổ chức chỉ huy và các tổ chức quần chúng, như: Đoàn Thanh niên, Công đoàn, Phụ nữ, trên cơ sở nghị quyết của cấp trên và cấp mình, nghiên cứu xây dựng kế hoạch, chương trình GD GTVHTT cụ thể, sát hợp và tổ chức thực hiện nghiêm nội dung đã xác định; đồng thời, phải đưa công tác này trở thành hoạt động thường xuyên trong các tổ chức, lực lượng. Qua đó để mỗi học viên thấm sâu và phát huy những GTVHTT tốt đẹp trong thực tiễn công tác.

2.2.3. Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho học viên

Việc đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp GD truyền thống phải linh hoạt, phù hợp với từng đối tượng, sát với đặc điểm, lịch sử của từng nhà trường, từng đơn vị, qua từng giai đoạn. Trong khi khẳng định những GTVHTT phải đi đôi với việc bổ sung, phát triển những giá trị mới tốt đẹp; Kế thừa và phát huy tốt giá trị các di sản, làm cho

giá trị truyền thống không ngừng được làm mới trong thực tiễn. Về phương pháp, cùng với GD theo chương trình cơ bản, thường xuyên, cần chú trọng lồng ghép vào nội dung sinh hoạt, học tập của các tổ chức trong nhà trường, trong từng bài giảng của giảng viên trên lớp; Qua đó, làm cho các giá trị văn hóa truyền thống lan tỏa và thấm đẫm trong nhận thức, tình cảm của mỗi học viên; Chống dần trải, dập khuôn, máy móc, áp đặt và thiếu linh hoạt, thiếu sáng tạo, hiệu quả thấp.

Hiệu quả của công tác GD GTVHTT không chỉ dừng ở việc trang bị những tri thức lịch sử mà điều quan trọng hơn là nhằm từng bước chuyển hóa nhận thức, tư tưởng, tình cảm của học viên thành sức mạnh nội sinh, tạo động lực to lớn trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Hay nói cách khác, đi đôi với GD, phải tổ chức các phong trào hành động cách mạng để biến nhận thức thành hành động. Vì vậy, phải luôn gắn công tác GD GTVHTT cách mạng với các cuộc vận động của đất nước, quân đội, các phong trào thi đua, các cuộc thi tìm hiểu và lồng ghép vào các hoạt động của tổ chức trong đơn vị.

2.2.4. Kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện tiêu cực trong giáo dục giá trị văn hóa truyền thống

Trong thực tế, do tác động tiêu cực của mặt trái kinh tế thị trường nên vẫn có những nhận thức chưa đúng về nhiệm vụ GD chính trị nói chung và GD GTVHTT nói riêng. Vì vậy, trong quá trình lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện,

lãnh đạo, chỉ huy các cấp, cùng với việc biểu dương, khen thưởng kịp thời những thành tích của các cá nhân, tập thể, cần kiên quyết đấu tranh loại bỏ những biểu hiện tiêu cực, tư tưởng lệch lạc, xem nhẹ GD GTVHTT hay những tư tưởng, nhận thức chưa thấu đáo, coi công tác này chỉ là việc làm của cơ quan chính trị, cán bộ chính trị, dẫn đến hiện tượng khoán trắng cho cơ quan, lực lượng này, làm hạn chế hiệu quả của công tác GD GTVHTT.

3. Kết luận

GD GTVHTT làm cho mỗi học viên thấy rõ vai trò, sức mạnh của đoàn kết, từ đó có ý thức cao trong xây dựng tinh thần đoàn kết trong nội bộ, đoàn kết với nhân dân nơi đóng quân, tham gia tích cực các nghĩa vụ quốc tế cao cả khi được đảm nhiệm. Qua GD mỗi học viên đào tạo sĩ quan sau này trở thành sĩ quan sẽ thực sự là tấm gương là hạt nhân của sự đoàn kết. Trong điều kiện hiện nay, khi diễn biến tình hình thế giới và những vấn đề mới của thực tiễn xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng quân đội đặt ra những yêu cầu mới, đòi hỏi phải phát huy hơn nữa vai trò của GD GTVHTT, phát huy lý tưởng và văn hóa truyền thống trong lịch sử của dân tộc cho sĩ quan quan trẻ, nhằm góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, nâng cao sức mạnh chiến đấu, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Tài liệu tham khảo

- [1] Viện Ngôn ngữ học, (1992), *Từ điển tiếng Việt*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [2] Trần Văn Giàu, (1980), *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [3] Đào Duy Anh, (1951), *Hán Việt từ điển*, NXB Minh Tân, Paris.
- [4] Đảng ủy Quân sự Trung ương, (2007), *Nghị quyết 86 về Công tác giáo dục và đào tạo trong tình hình mới*, NXB Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
- [5] Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013), *Nghị quyết số 29 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [6] Bộ Quốc phòng, (2013), *Chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo trong quân đội giai đoạn 2011 - 2020*, NXB Quân đội Nhân dân, Hà Nội.

CURRENT SITUATION AND SOLUTIONS OF EDUCATING TRADITIONAL CULTURAL VALUES FOR STUDENTS AT MILITARY OFFICERS' SCHOOLS

Nguyen Viet Tien

Political Academy - Ministry of National Defence
124 Ngo Quyen, Ha Dong, Hanoi, Vietnam
Email: nguyenviettien1972hy@gmail.com

ABSTRACT: *In recent years, the education of traditional cultural values for students of military officer schools has been concerned widely and achieved important results; military cadres have good moral qualities, good qualifications and absolute loyalty to the Party, the State and the People. However, the education of traditional cultural values for students at the military officer schools still has some limitations. Therefore, both educational managers and teachers must assess the current situation, identify the causes, and propose solutions to improve the education quality of traditional cultural values for students, contributing to building Vietnamese revolutionary army which is formal, elite and modern to firmly defend the Socialist Republic of Vietnam.*

KEYWORDS: *Current situation; solutions; education; value; traditional culture; students; school of military officers.*